вільний
американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНО: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 13. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 15-го СІЧНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS No. 13. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 15, 1953. VOL. LXI

ПРЕЗИДЕНТ ПРЕД'ЯВИВ КОНҐРЕСОВІ ЗМІНУ ІМІҐРАЦІЙНОГО ЗАКОНУ

Вашинґтон. — Президент Труман передав Конґресові звіт комісії, що розглядала новий іміґраційний закон МекКаррана і зажадав зміни цього закону „від початку до кінця", кладучи головну увагу на зміну системи квот при допущенні нових іміґрантів і збільшення числа нових іміґрантів на 100,000 річно. Якщо б Конґрес прийняв рекомендації комісії, казав президент, то можна буде переконати вільні народи світу, „що наша країна не втратила ані однієї йоти з тих засад, на яких вона побудована". Дальше президент висловився про цю справу так: „Рекомендації мають на меті зректися з нового іміґраційного закону постанов, які відносяться до вирівнювання спертого на расовій, релігійній і національній підставах і заступити ці постанови такими, що були б гідні нашого народу й нашої форми правління". — Закон увійшов в життя з кінцем грудня минулого року понад вето президента. Під час виборів цей закон був предметом критики обидвох кандидатів на становище президента, отже й генерала Айзенгавера. — Коли найновіше домагання президента появилося в Палаті Репрезентантів, конґресмен Франсіс Е. Валтер, співавтор закону МекКаранна, вийшов з закидом проти зміни цього закону, кажучи, що цього „бажають собі тільки професійні жиди". Це викликало негайно велике замішання, а нюйоркський конґресмен Дж. К. Джейвітс зажадав, щоб таких жидів назвати по імені.

Секретар оборони говорить про потребу дальших оборонних зусиль

Вашинґтон. — Перед закінченням свого урядування, теперішній секретар оборони, Роберт А. Ловет відбув свою останню пресову конференцію в Пентаґоні. Під час розмови з кореспондентами, Ловет підкреслив небезпеку, що загрожує світові від добре озброєної совєтської Росії. Військові зусилля Совєтів, що їх розпочали червоні кілька років тому, досі невирівняні подібними зусиллями жодної країни. Тому не треба заспокоюватися, що наші оборонні спроможності тепер кращі, ніж були три роки тому й було б божевіллям знижувати оборонні зусилля. Було б дуже небезпечно для країни сповільнити своє озброєння в той час, коли вона виконала лише частину з необхідного для безпеки озброєння. Зауваження Ловета були спрямовані проти висловів декого з діячів майбутнього уряду про потребу обмежити витрати на озброєння. Допустити цього не можна хоч би тому, що Росія в Кореї виявила своє бажання провадити в світі явну аґресію. Секретар оборони висловив свою певність, що американський нарід не перестане своїх оборонних праць та підвищуватиме військову продукцію свого промислу. Зокрема Ловет вказав на необхідність загострення кар за зраду держави, шпигунство та інші політичні злочини. Необхідно теж впровадити контроль над господарюванням військововажливими матеріялами та загальний військовий вишкіл.

Посилення радарової сітки повітряних сил ЗДА

Вашинґтон. — Комісія Збройної Служби Палати Репрезентантів сповістила, що літунство задумує посилити обслугу радарних станцій в Алясці й північно-західній частині ЗДА. Посилення це необхідне, щоб слідкувати й тримати зв'язок з літаками, які знаходяться в повітрі над цим обширом. Радарний зв'язок багато допоможе літакам, що перебувають у тяжкому становищі, поскільки часті бурі, тумани й різні атмосферичні явища шкодять радіовому зв'язку заглушуючи голос людини. Важливе також поширення радарної сітки у випадку, якщо над цим обширом з'являться ворожі літаки. У дискусії, що відбулася в Комісії з приводу цієї заяви, обговорено причини катастрофи літаків, зокрема твердження, що біля 50 відсотків усіх повітряних катастроф спричинені неувагою літунів, яка повстає з перевтоми, недуги, п'янства й под. Цьому перечив дехто з фахівців, а генерал Рамі заявив, що за час його двадцятьп'ятилітнього літунського досвіду, йому вдалося ствердити лише два або три літунські випадки спричинені п'яними літунами.

Сен. Морс відсунений з різних комісій

Вашинґтон. — Сенат 81 голосами проти 7 відкинув прохання сенатора Вейн Морса, щоб залишити його на дотеперішніх становищах в різних комісіях Сенату, пригадуючи, що він був обраний до комісій як республіканець під час попередньої каденції. Під час виборів він виступив з Республіканської партії і став незалежним республіканцем, одначе не перейшов до Демократичної партії. Коли Сенат вирішив голосуванням позбавити його членства в сенатських комісіях, він назвав це „карою" за його зламання солідарности з республіканцями й закинув їм терор у змаганні до приневолення його залишитися „правильним" партійним членом.

ДОЛЛЕС І СТАСЕН ЇДУТЬ ДО ЕВРОПИ

Ню Йорк. — Нововибраний президент Айзенгавер, зібравши вдруге на нараду свій кабінет секретарів, прочитав їм коротко накреслену свою інавґураційну промову, прохаючи критики й додатків, а опісля оповістив, що призначений ним секретар стейту Джан Фостер Доллес і майбутній адміністратор взаємної допомоги Гаролд Стассен поїдуть до Европи, щоб там призбирати з першої руки інформації про політичні напрямні серед націй. Вони перебудуть в Европі десять днів, візьмуть участь в нарадах країн з Північно Атлантійського Пакту, і засягнувши інфомацій в справі настроїв до програми економічної допомоги, повернуть негайно домів. З інших справ, які обговорювано на кабінетнім засіданні в готелі Коммодор, стало звісне, що велася дискусія над промовою про стан країни, яку виголосить до Конґресу Айзенгавер, дальше над преліміняром федерального бюджету з 78 з половиною більйонів долярів, а також дискутовано комуністичні дії внутрі країни і закордонами, як теж положення в Кореї і реорганізацію уряду. — Деякі часописи, коментуючи поїздку республіканців до Европи, висловлюють думку, що тут іде конкретно про засягнення інформацій про становище нового французького уряду під керівництвом прем'єра Маєра до ревізії оборонної програми і про відношення Франції до озброєння Німеччини.

ГУБЕРНАТОР СТЕЙТУ МЕРІЛЕНД ПРОГОЛОСИВ „УКРАЇНСЬКИЙ ДЕНЬ"

Аннаполіс, Меріленд. — Губернатор стейту Меріленд, достойний Теодор Р. Мек Келдін, проголосив день 22-го січня 1953, в якому припадає 35-та річниця проголошення суверенности і 34-та річниця проголошення соборности Української Народної Республіки, як офіціяльний „Український День" в тому стейті. Після губернатора стейту Огайо, достойного Френка Лавші, це вже губернатор другого стейту, що проголосив такий день, закликаючи всіх громадян стейту до відповідного його відзначення. В найближчих днях очікується проклямації „Українського Дня" теж в стейтах Ню Джерзі, Ню Йорк, Пенсилвенія, Конектикаґ, Массачусетс та інших. Проклямація мерілендського губернатора Т. Р. Мек Келдіна в дослівному українському перекладі звучить:

„Для маловірів вшановування незалежности країни, яка вже не є вільна може здаватись зайвим жестом. — Але це не є зайвий жест. Ті, що вірять, знатимуть, що незалежність не втрачена для Української Республіки. Вона тільки перервана. Назовні, — поневолюючий тиран вдержує свій вплив. Але в серцях хороброго українського народу все ще панує любов до волі. Ця любов виросте у вимогу і вона переможе, бо це воля Божа, щоб люди були вільні. Це є обов'язком тих, які плекають волю, по всіх усюдах заохочувати і підтримувати цю безконечну боротьбу проти тиранії. Така заохота може бути найбільш ефективна в тих районах нашої власної вільної країни, де живе багато громадян, — предківське коріння яких є в Україні. Тому я, Теодор Р. Мек Келдін, губернатор, оцим проголошую день 22-го січня 1953 року — 35-ту річницю проголошення вільної і незалежної Української Республіки — щоб він був Українським Днем в Меріленді, і я закликаю тих громадян українського походження, щоб вони високо держали свою віру і свої надії, бо Америка не забула і не забуде про гноблені народи світу і про їх боротьбу проти тиранії, що є боротьбою всього людського роду. Дано під моїм підписом і під Великою Печаттю стейту Меріленд в місті Аннаполіс, цього 17-го дня грудня Року Божого тисяча дев'ятсот п'ятдесят другого."

Проголошення Українського Дня в стейті Меріленд вистаравсл з рамени місцевого Відділу УККомітету п. Иосип Мармаш.

Рівночасно інформаційний референт відділу УКК в Балтимор, п. Володимир Сушко, переслав копію листа мейора міста Балтимор, п. Томаса Д'Алесандро, скерованого до голови Відділу УКК п. Теодора Чорнія. Мейор Д'Алесандро теж зі свого боку інформує, що й він від себе проголосить такий Український День в місті. „Я маю перед собою та бажаю потвердити одержання Вашого листа — пише мейор Д'Алесандро — з проханням видати проклямацію, визначуючи день 22-го січня 1953 р., як „Український День" в Балтимор, — у зв'язку з 35-літтям проголошення вільної і незалежної Української Республіки. Я радий повідомити Вас, що це буде приємністю для мене видати таку проклямацію і відповідно встановляю її видачу в моїм бюрі в дні 21-го січня 1953, о год. 11-ій рано."

Вся українська спільнота в Америці, як і українці в цілому світі, цілком певно приймуть з великою вдячністю і вдоволенням проклямації губернатора стейту Меріленд і мейора міста Балтімор, гратулюючи балтіморському відділові УККомітету за ці його великі досягнення в користь української визвольної справи.

Святочна Академія з приводу Українського Дня в річницю проголошення суверенности і соборности Української Народної Республіки відбудеться в долішній частині міста Балтімор в неділю, дня 25-го січня ц. р.

Проф. Добрянський і В. Душник вернулись з Европи

Ню Йорк. — У вівторок, дня 13-го січня, з Европи вернулись голова УКкомітету проф. Лев Добрянський та член Політичної Ради УКК ред. Володимир Душник, які належали до делеґації УКК, що обговорювала з европейськими українськими представництвами справу української участи в спільному антибольшевицькому фронті. Два інші члени тої делеґації, екзекутивний заступник голови УКК п. Дмитро Галичин та екзекутивний директор Політичної Ради УКК адв. Степан Ярема, вернулись з Европи в понеділок 5-го січня. Під час свого перебування в Німеччині, проф. Л. Добрянський і ред. В. Душник відвідали ще Бонн, столицю західно - німецького федерального уряду.

Українці в Ню Йорку договорились в справі спільного відсвяткування роковин Державности і Соборности

Ню Йорк. — Українці в цій метрополії остаточно таки договорились до того, щоб спільно відсвяткувати річниці проголошення суверености і соборности Української Народної Республіки. Остаточне рішення в цій справі винесено на спільних нарадах членів Громадського Комітету та Комітету Українських Демократичних Організацій, що відбулися у вівторок 13-го січня. У висліді цих нарад обидва Комітети з'єдналися в один Святочний Комітет Українських Організацій міста Ню Йорку та рішили відсвяткувати річниці суверенности і соборности спільною Маніфестацією в неділю, 25-го січня, у великій залі Мангеттен Сентер о год. 2:30 пополудні. — Програма Маніфестації буде проголошена окремо. Головою Святочного Комітету обрано п. Юліяна Ревая, після того, як проф. Іван Паливода, який очолював Громадський Комітет, рішуче і категорично відмовився прийняти головство в Святочному Комітеті. На зборах підкреслювано велику і рішальну заслугу проф. І. Паливоди в тому, що доведено до спільного святкування цих великих роковин. З уваги на спільну Маніфестацію, заповіджена раніше Комітетом Демократичних Організацій урочиста Академія на день 18-го січня вже не відбудеться.

ЖІНОЧІ ОРГАНІЗАЦІЇ В НЮ ЙОРКУ ПРОДОВЖУЮТЬ ОБ'ЄДНАНУ ПРАЦЮ

Ню Йорк. — В цій метрополії існує кілька різних жіночих організацій, але від деякого часу вони започаткували і тепер продовжують об'єднану працю, не зважаючи на свої організаційні розходження. Така об'єднана акція мала минулого року великий успіх на Міжнародній Жіночій Виставці й це заохотило жінок до дальшої і постійної співпраці. Найближчим таким об'єднаним виступом жіночих організацій метрополії буде Літературний Вечір в честь Ольги Кобилянської, що відбудеться в суботу, дня 24-го січня о год. 7-мій ввечорі в студії В. Авраменка при Ст. Маркс плейс ч. 4 (І. Г.)

АМЕРИКА ПІДТРИМУЄ ЯПОНСЬКІ ЗАХОДИ БЕЗПЕКИ

Токіо. — Головний командант американських збройних сил на Далекому Сході, ген. Марк Кларк, видав вчора наказ американській авіяції „поробити всі конечні заходи" для охорони японської безпеки перед чужими літаками. Попереднього дня японський уряд проголосив офіціяльну пересторогу, що він не дозволить порушувати його повітряну суверенність літаками „чужої національности", які від деякого часу постійно перелітають понад японською територією. В японському повідомленні не названо поіменно Совєтський Союз, але з комунікату виразно виходить, що це власне совєтські літаки порушують японську суверенність. Ген. Марк Кларк видав свій наказ дві години після проголошення японського урядового комунікату. В наказі виразно не сказано, які саме заходи має поробити американська авіяція для охорони японської повітряної суверенности, але з поінформованих кол заявляють, що американські літаки та зенітна артилерія будуть збивати кожний совєтський літак, що появиться над японською територією і не послухає інструкцій, щоб негайно осісти на вказаному місці. Так само у Вашинґтоні представник державного департаменту заявив, що Америка цілком підтримує японський уряд в його заходах безпеки перед чужими літаками. Тому, що Японія сама не має своєї авіяції, американське командування на Далекому Сході перебрало на себе практичну підтримку японської перестороги для порушників японської повітряної суверенности. Так само секретар оборони Роберт А. Ловет заявив у Вашинґтоні, що ген. Кларк має повновласті „вжити всі потрібні заходи" для припинення порушування японської суверенности чужими літаками.

Знову масові атаки аліянтської авіяції в Кореї

Токіо. — Сильні з'єднання аліянтської авіяції, що доходили до 440 літаків, вчора впродовж дня і ночі безупину бомбардували ворожі воєнні об'єкти, зокрема комунікаційні сполучення в Північній Кореї, скидаючи сотні тонн бомб різних калібрів на залізничі і автомобільні шляхи, на мости і тунелі. Боєві літаки, що охороняли налети суперфортець, збили в повітряних боях два ворожі літаки, які намагались заступити їм дорогу. Бомбардування заподіяло ворогові величезні шкоди. На сухопутньому фронті відбувались переважно льокальні бої без більшого значення.

Пляни протиатомової оборони країни

Вашинґтон. — Рада Засобів Національної Безпеки предложила програму, що складається з сімох пунктів. Програма ця має допомогти країні протистояти нападові атомовими бамбами. Країна повинна бути спроможна відбити кожний атомовий напад, коли б він не трапився, — твердять автори оборонного пляну. Великого значення надає плян зусиллям учених, які посувають вперед оборонність країни. Розроблено теж напрямкі для міст, щоб великі центри країни, навіть після атомової атаки змогли продовжувати своє життя. Звернено увагу на удосконалення знарядь новітньої боротьби та мобілізаційних спроможностей країни.

Передбачують новий процес проти шпигунів

Вашинґтон. — Федеральна судейська лава ухвалила поставити перед суд групу осіб, запідозрених у шпигунстві і передала судові відповідне домагання. Департамент справедливости не виявив, хто саме замішаний у шпигунство, тому, що наперед треба арештувати запідозрених, коли йде про справу забезпеки країни. Що тут іде про шпигунство, пізнати з цього, що тайне слідство над деякими особами ведено в суді від довшого часу. Підчас слідства кликано на свідків цілий тузин високих військовиків. Їх імен не подано до публічного відома.

Як виповнювати зголошеневі картки

Филаделфія. — У відповідь на численні запити як виповнювати річні зголошеневі картки чужинців до Іміґраційної і Натуралізаційної Служби у Вашинґтоні, які тепер виповнюється і передасться урядовцям на пошті, канцелярія ЗУАДК-у радить, щоб в ці рубрики, де мова про громадянство і країну народження, українці вписували в обидвох випадках слово „Україна" (Ukraine), якщо зголошувані народились і жили в Україні до другої світової війни. Ті, що жили на еміґрації вже перед війною і не мали жадного громадянства, повинні вписувати в рубриці, в якій мова про громадянство, слово „бездержавний" (stateless). В сумнівних випадках треба поінформуватись в поштового урядовця, або в найближчому уряді Іміґраційної і Натуралізаційної Служби. Всі зголошеневі картки повинні бути виповнені і передані (вручені) урядникові на пошті або в Іміґраційному уряді найпізніше до кінця січня.

КОРОТКІ ВІСТІ

● **Бомбардувальник Б-50**, вилетівши з повітряної бази в Кесл у Каліфорні, розбився у віддалі 12 миль від бази. У вибуху згинуло 12 вояків.

● **Прослідкує 144 випадків** поштового обману Палата Репрезентантів, діставши від ген. прокуратора потрібні документи. Члени слідчої комісії закидають департаментові справедливости закривання таких злочинів.

● **2,3 більйона долярів** зажадав президент Труман від Конґресу на виплату платень вояків. Він каже, що ці гроші були ухвалені в минулім Конґресі, але не виасигнувані.

● **Сукня пані Айзенґавер** на інавґураційне свято наступного вівтірка буде сивої краски. Фахові знавці кажуть, що це буде один з найвиставніших жіночих одягів при такій нагоді. Сукня буде мати багато дорогоцінних камінів, а її власниця носитиме на шиї дорогоцінний нашийник.

● **Дальших дол. 100,000** на слідство над злочинцями в стейті ухвалила стейтова леґіслятура в Олбені. Досі ухвалено разом дол. 764,687 на такі цілі.

● **В'язницею покарано** в стейті Ню Джерзи Петси Піллю, за відмову свідчити перед Великою Судейською Лавою, яка прослідкує політичні справи.

● **Французький суд** не хотів окремо судити німців а окремо альзатців у процесі за те, що німецькі й альзатські злочинці вимордували ціле французьке село — 642 особи. Такого відокремлення вимагали мешканці Альзації, бо вони не хотять, щоб навіть на судовій лаві сиділи разом громадяни Альзації з німцями.

● **Комуністи фізичним** способом хотіли перешкодити ухваленню закону про зміну виборчої ординації в італійському парляменті. Вони хотіли знищити картки з голосами, що вже були в урні, але це їм не вдалося. Більших поранень не було під час цього замішання.

● **Преса Домініканської Республіки** оповістила, що комуністи продісталися до організації Американських Держав, що об'єднує 31 країну Америки. — Часопис „Ель Карібе" домагається розгляду й усунення цієї комуністичної загрози.

● **Австралія обвинувачує** совєтський бльок у тому, що він робить великі перешкоди цивільному літунству, не дозволяючи користати з частини радієвих вісток.

● **Прем'єр Наґіб** закінчив студії над проєктом розв'язки суданської справи. Він заявив, що англійські війська могли б залишитися в Судані тільки по єгипетських трупах.

МОЖЛИВІСТЬ ДАЛЬШИХ АРЕШТІВ В „ЗМОВІ" СОВЄТСЬКИХ ЛІКАРІВ

НАТЯКАЮТЬ НА МОЖЛИВІСТЬ МАСОВОЇ ЛІКВІДАЦІЇ ЖИДІВ НА ГІТЛЕРІВСЬКИЙ ЛАД

Москва. — Вся совєтська преса опублікувала вчорашнє повідомлення совєтського урядового пресового аґентства ТАСС про заарештування дев'ятьох совєтських лікарів, переважно жидів, яким закидується „змову" на життя високих совєтських достойників та „службу англо-американській розвідці" за посередництвом жидівського Американського Об'єднаного Розподільного Комітету, допомогової аґенції, подібної до ЗУАДКомітету. З повідомлення ТАСС виразно виходить, що арешт дев'ятьох лікарів це тільки початок масової чистки жидів, розмірів якої сьогодні ще важко передбачити. Всі досі заарештовані мали „признатися" до закидуваних їм злочинів, зокрема до плянованого вбивства міністра оборони маршала А. М. Васілевського, маршала Леоніда А. Ґоворова, команданта наземних совєтських збройних сил маршала І. С. Конєва, — шефа совєтського генерального штабу ген. С. М. Штеменка та заступника міністра совєтської фльоти адмірала Ґ. І. Левченка й „інших". Заарештовані теж „призналися", що вони поставили фальшиву діяґнозу на хворобу серця члена Політбюра А. А. Жданова і приписали йому лікарство, яке вбило його. З повідомлення виходить, що зі „змовою" заарештованих — Москва зв'язує тепер низку інших видатних лікарів. Совєтська преса, передаючи повідомлення про арешт, ляконічно коментує „шпигунську активність сіоністів", нагадуючи цим цілу антисемітську кампанію, яка вже ведеться в сателітських країнах. Преса рівночасно робить закиди керованій відомим катом Берією секретній поліції за те, що вона не відкрила тої „жидівської змови" раніше. Заарештованих лікарів — ТАСС поділив на дві ґрупи: Перша група — це професори-лікарі: М. С. Вовсі, Б. Б. Коґан, А. І. Фельдман, А. М. Ґрінштейн і Г. Етінґер. Вони мали „признатися", що були у зв'язку з американсько-жидівським „Джойнтом" та діставали від нього гроші й інструкції. „Джойнт" в Ню Йорку назвав ці обвинувачення „фантастичними". — Друга група заарештованих, це: В. Н. Віноґрадов, М. Б. Коґан, П. І. Єґоров і Г. Е. Майоров. Ці мали служити безпосередньо „англо-американській розвідці". Із названих заарештованих тільки Єґоров, Віноґрадов і Майоров не є жидами. В повідомленні сказано, що заарештовані — „призналися до закінчення життя" Жданова і Щербакова. Совєтська преса обвинувачує за „відсутність пильности" у викритті „змови" заарештованих з боку міністерства внутрішніх справ і міністерства здоров'я. Урядові „Ізвєстія" в редакційному коментарі заявляють, що це „було б помилково думати", що з цими першими арештами вже зліквідовано небезпеку дальших саботажів. З цього заключається, що Кремль започаткував нову чистку на широку скалю, тим разом скеровану проти жидів, як це вже зроблено в сателітських країнах, зокрема в Чехословаччині.

А. С. ЖДАНОВ основник комінформу та один з найближчих „соратників" Сталіна. Совєтська пропаґанда в своїй антисемітській акції твердить, що життя Жданова „вкоротили" заарештовані лікарі-жиди

● **Новим американським амбасадором** до Індії буде бувший ґубернатор стейту Небраска — Вал Петерсон, бо новообраний президент Двайт Д. Айзенгавер запропонував йому це становище. Індійський уряд годиться на нього, але теперішній амбасадор ЗДА Честер Бовлес так сподобався індійцям, що вони думали, що новий президент не буде його усувати.

Широкий відгомін московських арештів в світі

Вашинґтон. — Арешт групи видатних лікарів-жидів в Москві під закидом „змови" та „служби англо-американській розвідці" викликав найширший відгомін та коментарі в цілому світі. Представник державного департаменту заявив на пресовій конференції, що американський уряд розглядає ці арешти як „надзвичайну і зростаючу познаку внутрішньої непевности в Совєтському Союзі". Сенатор Лімен з Ню Йорку вважає, що „Сталін зачав тепер там, де закінчив Гітлер" в переслідуванні та поголовному винищуванні жидів. Так само в урядових колах в Лондоні, в Парижі та в інших столицях вільних країн коментують московські арешти як початок масової ліквідації жидів в Совєтському Союзі на гітлерівський лад. Американська преса, з Ню Йорк Таймсом на чолі, однодушно стверджує, що Сталін йде слідами Гітлера та переслідуванням і винищуванням жидів хоче рятувати свою імперію.

ВАТИКАН ПРО ПЕРЕСЛІДУВАННЯ РЕЛІГІЇ В ЮГОСЛАВІЇ

Рим. — Ватиканський орган „Осерваторе Романо" публікує дипломатичні документи, які стверджують переслідування релігії в Югославії. Ці документи це нота Югославії з 1 листопада, та нота Ватикану з 15 грудня. Орган Ватикану твердить, що югославський уряд і партія стоять на чисто атеїстичному становищі та всіми засобами стараються викорінити релігію у своїй країні. Влада заборонила всю релігійну пресу, зокрема всі релігійні школи та змусила дітей ходити до державних шкіл, де обов'язково навчають атеїзму. Влада переслідує єпископів та духовенство, і закрила всі духовні семинарії, змагаючи в той спосіб знищити релігію. Щоб ослабити релігію, уряд підтримує союз так званих „народних священиків", які згідні виконувати накази уряду. Щоб можна було говорити про усунення непорозуміння між державою і релігією, то уряд маршала Тіта мусів би скасувати всі свої обмеження, які не дозволяють на вільне виконування релігійних практик в Югославії.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage privided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$ 5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$ 2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	$ 6.50	Six months	$ 6.50
На три місяці	$ 3.50	Three months	$ 3.50
Число з понеділка (з англійською частиною):		Monday's issue (the Ukrainian Weakly, English language suppl.)	
На рік	$ 3.00	One year	$ 3.00
На пів року	$ 2.00	Six months	$ 2.00

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSFY CITY 3, N. J.

КАМПАНІЯ ЗА РОЗЕНБЕРҐАМИ

Комуністи по всьому світі заворушились з приводу Розенберґів, атомових шпигунів, що повинні б згинути цього тижня на електричнім кріслі. З Кремля розіслано до різних країн, а головно Франції, Англії та Бельгії, спеціяльні інструкції, як треба організувати акцію в обороні Розенберґів та які слати протести до президента Трумана, щоб змусити його дорогою ласки перемінити кару смерти на в'язничну.

Про комуністичну метушню в Америці вже й не згадуємо, бо про неї чуємо вже довший час через радіо та читаємо кожного дня в пресі, включно з такими засобами як пікетування Білого Дому. До комуністів, що взялися рятувати Розенберґів, прилучився з лібералів навіть і відомий вчений Айнштайн. Того самого дня, коли преса розписувалась про обвинувачення Кремлем совєтських жидів-лікарів в убивстві ген. Андрея Жданова в 1948 році, що мав стати наслідником Сталіна, як теж в плянуванні вбивства найвизначніших совєтських військових командирів та дипломатів, наївний Айнштайн інтервенював письмом до Трумана в справі Розенберґів. Теж 1,500 протестантських проповідників вислали подібні письма.

Нема вже ніякого сумніву щодо ширення Кремлем антисемітизму на всіх просторах СССР та в сателітських країнах, чого найкращим доказом присуди смерти, видані недавно празьким судом. Характер судової розправи був виразно антисемітський. А тепер заарештовані в Москві лікарі вже „призналися" до плянованих ними „злочинів", себто вбивств маршалів, адміралів, та дипломатів, і то ще на приказ „американської жидівської буржуазно-націоналістичної організації", якою мав би бути „Америкен Джойнт Дистрибюшен Коміті", відома жидівська допомогова організація.

В Совєтах, як це стверджують звіти жидівських організацій, вже ведеться від довшого часу акція винищування жидів. Совєтський антисемітизм дав себе вже так голосно чути, під час празького процесу, що викликав реакцію навіть з боку таких, які досі завжди мали якесь слово виправдання на кожне кремлівське злочинство, яким жорстоким воно не було б. Такого собі Кремль не бажав і не бажає. Тому саме, щоб відвернути увагу від справжнього антисемітизму в Совєтах та сателітських країнах, наказав він повести величанську кампанію проти антисемітизму в З'єдинених Державах. Про це вже виразно пишуть американські кореспонденти з різних европейських міст.

Але найцікавіше, що нагло припинилась комуністична пропаґанда про „бактеріологічну" війну в Кореї. Виявляється, що Кремль, не зважаючи на початкові успіхи, таки пошився з тою пропаґандою в дурні. Вона вже не робила ніякого враження. Зате більшу увагу звернено на совєтський антисемітизм, що виявив себе в повній наготі в час празького процесу. Через те почав тепер Кремль проливати — як пише один з американських кореспондентів — „крокодилячі сльози" з приводу смертного присуду Розенберґів, хоч давніше тим не турбувався. Цею акцією хоче Москва відвернути увагу світу від совєтського антисемітизму і повішених у Празі жидів, а при тому ще й зліпити новий „народний фронт" з усіх „прогресивних", що протестували б спільно проти американського антисемітизму, жертвою якого мали би бути Розенберґи.

Що й ця кремлівська акція не без впливу і значення, можна пізнати вже по тім, що навіть такі особи, як Айнштайн, пишуть до президента, щоб він помилував Розенберґів, яких злочинне діло осудили навіть американські жидівські рабіни. Назагал обороняють Розенберґів крім комуністів тільки „невтральні", себто такі, що звичайно добачують різні лиха в світі, а тільки не в Совєтах, та проповідують таку тактику, щоб держатись здалека від совєтсько-американського конфлікту. Таких в Західній Европі чимало, головно в Франції. З тих елементів Кремль будує тепер новий „народний фронт", вживаючи до цього „спільної акції" для рятування Розенберґів від смерти.

Партійна боротьба і мораль

Недавно у Вашинґтоні повідомлено, що від часу вибуху корейської війни американські збройні сили зареєстрували 46,000 дезертирів, з чого 35,000 знову включено у військову службу або покарано в'язницею, а 11,000 ще „гуляють" на волі. Президент Труман пояснив цей жалюгідний факт такої великої кількости дезертирів м. і. й неперебірчивою критикою його корейської політики з боку республіканських партійних противників та деякої частини американської преси. Діло в тому, що в своїх партійних, зокрема передвиборчих порахунках, війну в Кореї використовувано як арґумент проти адміністрації президента Трумана, називаючи цю війну „війною Трумана" і т. п., часто навіть не здаючи собі справи, що того роду партійна боротьба йде цілком по лінії побажань Кремля і його підривної п'ятої колони в цій країні.

Війна в Кореї, отже американський виступ в обороні Кореї, не був ділом президента Трумана, тільки американського народу та його законодавчих інституцій. Відомо теж, що американська закордонна політика за час адміністрації президента Трумана була двопартійна, отже у відповідній мірі за неї відповідальні обидві партії. Навіть перед виборами і під час виборчої акції велика частина серйозної американської преси була виразно за тим, щоб таких справ, як війна в Кореї, не втягати в партійну полеміку й фактично ця полеміка велась у відповідних колах обидвох партій під цілком іншим аспектом, а саме під аспектом більшої рішучости в політиці не тільки в Кореї, але й взагалі в політиці відносно комуністичної аґресії. Це ж республіканці стали на становищі „політики визволення", замість демократичної політики „здержування".

Проте, не можна не признати рації президентові Трумановi, що власне неперебірчива міжпартійна гра і полеміка відбилася негативно на моралі суспільства. Деяка частина американської преси, критикуючи політику уряду, переступила рямки загально національних інтересів і „пекла свою печеню", виливаючи дитину разом з водою. Один чи другий вояк, начитавшись і наслухавшись про „війну Трумана" в Кореї, міг легко прийти до висновку, що він прямо зробить „патріотичне діло", відмовившись від участи в тій війні.

Але при цьому не можна теж переочувати, що в занепаді моралі серед молодих людей в поборовому віці могла вплинути й сама політика уряду президента Трумана в корейській війні. При цьому інтересно, що випадки дезерції майже не трапляються на фронті, тільки у вишкільних таборах або при покликуванні до військової служби. Один чи другий юнак міг теж прийти до переконання, що немає жадного глузду йти до війська та проливати свою кров за якусь там безвартісну для справи вільного світу корейську гору, як йому не дозволяються бити ворога до кінця і закінчити війну переможно.

Все це цілком певно дасть причину до глибокої застанови над справою корейської війни з боку нового уряду. Теперішнє положення справжньої безвиглядности в корейській війні мусить „так або інакше" змінитися. Та це вже друга справа. В конкретному випадку дезерції американських вояків треба все ж таки звернути увагу насамперед на цю шкоду для морального стану народу, яку може спричинити непогамованість партійної критики. Це відноситься в далеко більшій мірі до партійних порахунків між українцями, непогамованість яких в партійній боротьбі на цілe небо перевищує непогамованість американців.

Микола Чубатий

Українська наука та громадянство в ЗДА

Кілька днів тому читали ми на сторінках „Свободи" звідомлення Світозора Драгоманова про погляди Европейського Центру Культури на Росію. Боляче стає на душі, що цей, видавалося б, поступовий рух близької до України західної Европи властиво не знає України. Найстарша держава українського народу, київська Русь-Україна, в розумінню того ліберального руху це властиво перший період історії Росії, якої столицею спершу був Київ, потім Москва, з черги Петербург, а тепер знов Москва. На такому розумінню історії східньої Европи хотять ці „поступовці" виховувати молодь західньої об'єднаної Европи.

На сторінках української преси по обох сторонах океану від року товчеться постійно справа співпраці еміґрації в антибольшевицькому бльоку під еґідою Америки, а проте справа стоїть на місці і буде, мабуть, ще довго стояти, бо для американських напів урядових чинників постійно ще існує Росія від Білого до Чорного Моря, від Сяну та Бугу по береги Пацифіку, а народи, що на цім просторі живуть, це тільки „національні меншини" Росії. Навіть існування в Об'єднаних Націях України не переконує їх, що є інакше.

Тай немає чого так дуже дивуватися американцям, яких історії східньої Европи продовж останніх п'ятдесяти літ обучують росіяни-імперіялісти.

Ми свідками безграничного баламуцтва в основних питаннях українсько-російської історії, а факт, що й сам С. Драгоманів подав звідомлення про погляди Европейського Центру Культури без річевої критики тих баламутних російсько - імперіялістичних поглядів защіплених західним европейцям, це доказ, що й у нас не відчувається пекучої потреби такі фальшиві наукові погляди поборювати.

Одним словом західньо-европейський політичний світ, американський політичний світ, а навіть дехто й з українців, позбавлені солідних наукових поглядів на минуле та теперішнє східньої Европи. І саме тоді, коли з російської сторони появляється одна псевдо-наукова книжка за одною з маркою серйозної праці та дальше баламутять західній світ, у нас на науковім відтинку нічого поважного не робиться. Це, що робить УККомітет з політичної точки погляду, є невистачальне. Тому перед збірнотою поза межами України рубом стоїть пекуче питання створення в Америці Науково-Дослідного Інституту, де кількох вчених могли б постійно працювати та опрацьовувати праці на тему відносин України до Росії та України до Польщі. Їх наукові праці мали б бути допомогою визвольній боротьбі України. Якщо не дамо політичній роботі основних наукових підстав, щоб переконати західний, а зокрема рішальний американський світ, про слушність української справи та про суто загарбницький російський імперіялізм, то нам прийдеться важко. Створення Українського Науково-Дослідчого Інституту виключно за українські гроші та вповні незалежного у своїх наукових дослідах це — по моїй думці — дуже пекуче як для справи визволення України, так і існування самого Українського Конґресового Комітету, як політичної репрезентації американських українців.

Та хоч це така преважна та фундаментальна справа для України, на жаль, американські українці-інтелектуали та рядове громадянство не мають належного розуміння її ваги. Намічену ціль мала акція оснування Дому Української Культури Наукового Товариства ім. Шевченка в Ню Йорку. Управі НТШ в Америці йшло та йде про те, щоб створити куток спокійної наукової праці над історією, культурою та економікою України. В своїй хаті НТШ мало б зґромадити найконечніші твори про Україну, стягнути там українські архіви та передусім заложити Науково - Дослідчий Інститут, що не тільки зберігав би духові скарби українського народу, але й сам Дім Української Культури зробив би живим осередком наукових дослідів поставлених на услуги визвольної боротьби народу. Українські політичні діячі, що з природи речі неконечно мусять бути українознавцями, мали б дістати в свої руки сильну зброю, бо наукові арґументи на доказ слушности української справи. Саме повторювання відомих вже нам всім арґументів в користь самостійної України вже не вистачає. Справи так добре всім нам відомі — на жаль не є так добре відомі неукраїнцям.

Кожен освічений українець знає, що Москва від часів московського князя Івана Калити (14-те стол.) постійно неґувала саме існування окремої української нації та всіми найбільше дикими способами аж до часів Сталіна її поборювала, але цього не знають чужинці. Український нарід таки негайно після Переяславської Умови (1654 р.) був приневолений вести боротьбу проти Московщини, яка загрожувала постійно самому існуванню української нації; Українські провідники як гетьман Самойлович, Мазепа, Полуботок, Орлик (отаман Січи), Кальнишевський та другі своїми стражданнями значили історію української оборони проти московського нахабства. Таку саму боротьбу мусів вести український нарід на культурному та на церковному полі аж до наших часів. Це ми знаємо, але чужинці того не знають. Не знають того зрештою й малоінтеліґентні українці, що початок українсько-російської боротьби починають щойно від найновішої доби.

Політична інформація, от хоч би навіть шляхом „Українського Квартальника", свою роботу робить у людей доброї волі; людей упереджених до слушної справи українського народу ми мусимо розторощувати силою наукових арґументів, опертих навіть на документах противника, а це вже справа незалежної науки, свідомої своєї служби супроти рідного народу.

Здається, що сказаного досить, щоб переконати українсько - американську громадськість про пекучу і негайну потребу відкрити Дім Української Культури Наукового Товариства ім. Шевченка та пустити в рух Науково-Дослідчий Інститут. На жаль, це дотепер не сталося з браку матеріяльних засобів на цю ціль. Дім Української Культури закуплений НТШ ціною $27 тисяч стоїть ще невідремонтований; сподівана підтримка тої великої ваги справи — на жаль — дотепер не найшла належного відгомону навіть серед українсько - американських інтелектуалів та професіоналістів, які перші повинні цю справу взяти собі за точку своєї амбіції. Можна виправдати маси, часто більше вразливі на гуманітарні поклики ніж на поклики науки, одначе немає виправдання для матеріяльно достатньо ситуованих духових провідників українців на еміґрації, які розуміють напевно, що без допомоги науки, поставленої на службу нації, ми ще довго будемо програвати на аренах політичних змагань. А тих арен багато, бо всюди втискаються ворожі народові сили, особливо тоді, коли немає зорганізованого наукового відпору.

У нас якось так сталося, що першим добродієм української науки став рядовий громадянин Семен Угорчак, ремісник, син гордого міщанства маґдебурського старого міста Тисьмениці. Прибувши до Америки 1912 року ця людина праці продовж цілого свого життя мала глибоке розуміння справ культури і на ці цілі Покійний Семен Угорчак мав завжди відкрите не тільки своє серце, свій природний, ясний розум, але також свою кишеню. Його поважна жертва помогла видати першу книжку „Українського Квартальника", його жертва в сумі $6,000, посунула справу осередку для української науки сильно наперед. І знов характеристичне, що його слідом пішов знов рядовий громадянин-робітник Яків Удич, якого жертва одної тисячі долярів стала княжою жертвою для Дому Української Науки.

Наукове Товариство ім. Шевченка в ЗДА звернулося до наших провідних громадян за допомогою в цій преважній справі для українського народу. Справа Дому Української Культури НТШ, справа Українського Науково-Дослідчого Осередку в цім домі це так важні справи, що кожен патріот, кожна патріотка, повинні помогти цій справі. Актуально, на відкриття Дому Української Культури, на урухомлення Науково-Дослідчого Осередку, НТШ в ЗДА потребує негайно 20 тисяч долярів. Потреба тільки, щоб Дім Української Культури здобув нових двісті членів-Приятелів Дому Української Культури, які вплатили б одноразово по $100, або сорок Членів-Основників Дому Української Культури, що вплатили б одноразово по $500 на цю ціль і справа була б розв'язана. Ми глибоко переконані, що при нинішній світлій матеріяльній ситуації в Америці, це справа незвичайно легка. Хіба ж нині немає на американській землі 200 українців, що могли б зложити жертву $100, маючи зрозуміння для української науки та її служби в нинішні часи для української нації?

Ми віримо, що їх є багато більше. Коли ж це не сталося досі, то певно тому, що американські українці не звернули уваги на цю преважну справу для українського народу в ці критичні часи. Цей недогляд час ще направити!

Комуністи —

Беззастережене віддання влади в УРСР комуністам викликало почуття вищости тісної нечисленної привілейованої кляси в „безклясовому" суспільстві. Проти навіть самих найзлочинніших дій комуністів немає спромоги боротись, бо виступи проти них, особливо в Україні вважаються за протидержавну акцію і порушник „дисципліни" негайно опиниться за мурами МВД, звідки якщо виходить живий по катуваннях, їде до „поправчо-трудових таборів" російської півночі.

Потурання самоволі партійців витворило в членів цієї касти почуття безкарности, що виявляється поводженням серед пригніченого державним апаратом населення, яке до найменших подробиць пригадує поведінку поміщиків серед закріпощеного селянства за часів панщини в Україні.

Особливо виявляється самоволя комуністів під час різних великих праць, коли комуністи поспішають підживитися за кошт сірої закріпощеної безпартійної маси.

При працях над Південноукраїнським каналом, визначний комуніст Шабанов (прізвище говорить, що він приїхав панувати з братньої російської республіки) використовує важкі вантажні автомашини, як легковий транспорт. Шабанов цей працював раніше у Василівці. Якось він вирішив погнати звідти вантажну автомашину в Ростовську область за своєю далекою родичкою. Рейс коштував, за даними бухгалтерії, п'ять тисяч карбованців.

Шабанов вчинив це в той час, коли, щоб виконати стахановські темпи будівництва, на допомогу Укводбудові були мобілізовані автомашини з промислових підприємств підсовєтської України. Вдодатку, коли прийшлося платити „Шабанов з обуренням відхилив вимогу сплатити рахунок". Це не перешкодило, що комуніста-рос... висунули на керів... управлінні Укводбуду... решті поведінка Шабанова ... чала обурювати й самих його сопартійців-комуністів і лише після того „Радянська Україна" вдважилась вмістити дописа про цього новітнього поміщика, а комуністи з бухгалтерії, як доносить газета (отож некомуністи на такий вчинок ніяк не могли б відважитись), поставили це питання на обговорення партбюро управління Укводбуду: „Але і там не зважились дати належну оцінку поведінці порушника державної дисципліни. Справу... відклали".

А ось секретар первинної партійної організації в селі Суботівці, Могилів-Подільського району на Винниччині отримав посаду директора семирічної школи у тому ж селі. Новий керівник школи відразу привернув на своє використування шкільну садибу, „добре відремонтував собі квартиру, придбав корову, свиней". Свої особисті справи він влаштовує, не шкодуючи енергії. А тимчасом школа, про яку він повинен дбати, як стояла два роки тому невідремонтована, так і стоїть. Про все це знає голова виконкому Могилів-Подільської міської ради Данченко, але на догоду приятельським відносинам, він покриває злочини педагога-комуніста.

Тож поет Степан Олійник відважився врешті у віршованій формі критикнути можновладців підсовєтської України, які державний транспорт використовують для задоволення примх своїх коханих жіночок:

Жаль машин, що возять дам
Кожен день і тут, і там.
...Ей, мужі хороші й славні,—
Ті ж машини є державні.

Нащо ж гнати їх без змін
То по шляпи, то по хрін?
Для держави — скажем прямо:
Дорогенькі ваші дами!

ПРО ЩО МУСИТЬ ПИСАТИ УКРАЇНСЬКИЙ ПОЕТ

Недавно молодий поет Микола Гірник видав уже другу збірку своїх поезій під заголовком „Вірність" (Видавництво ЦК ЛКСМУ „Молодь", Київ, 1952, стор. 140). Критик „Радянської України" (30 листопада 1952) Ів. Валько пише про неї, що в цій збірці „висока художність і образність, виразність вірша та зросла майстерність автора" в порівнянні з його попередньою збіркою поезій. Критик бачить у Гірника „самостійну творчу манеру" та оригінальні „відмінні творчі риси". Але читаючи уривок вірша, що його наводить цей критик, ми бачимо, як низько впала там під совєтами українська поетична творчість. Ось цей уривок:

Він в нашому колі, щасливім, багатім,
Стоїть біля домни, підходить до плуга...
Ми бачимо всюди Великого Друга!
У хату колгоспну, в щасливу родину
Заходить наш Ленін у добру годину...

Інший поет, Степан Олійник зачинає, свій вірш-гумореску такими словами:

Вечір був тихий...
Та діло не в тому!
Хочу сказать вам про інші діла...
З агронавчання ішов я додому
В пору гарячу для всього села.

(Ру, 30 XII. 1952)

Такі „поезії" мандрують до редакційного коша у нас та в інших вільних часописах, а там, де ніби то так „буйно розквітає" українська культура, їх друкують та ще й хвалять літературні критики.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

Лев Шанковський

ПРО ОДИН РІД ЗБРОЇ УПА

(Із документів боротьби)

(2)

Сама акція була організована так: В першій половині грудня большевики несподівано зайняли кільканадцять сіл бібрчанського району, кілька сіл рогатинського, кілька сіл ново-стрілищанського та кілька сіл ходорівського району. В кожному з цих сіл закватирувало около 150-250 большевиків як постійний ґарнізон. Села ці стали випадовими базами на комплекси сіл і лісів, в яких большевики не кватирували. Покищо большевики переводили тільки ґрунтовні обшуки по селах, шукаючи за бункерами і криївками.

Обшуки переводили ґарнізонники під проводом офіцерів-спеціялістів, що мали теж зібрані деякі матеріяли на окремі села. Зі собою привезли вони приладдя до шукання бункрів, магазинів, криївок. Були це сталеві дроти різної довжини, тонкі, гостро закінчені, якими шукають в землі, чи нема під землею бункру. Обшуки переводили дуже ґрунтовно, не минаючи ні одної хати, ні одного подвір'я. Де мали тільки підозріння, що може бути бункер, чи криївка, там обшукували своїми дротами кожну п'ядь землі. При тому валили печі, зривали долівки, перевертали стіжки сіна, чи соломи, викидали все збіжжя зі стоділ, тощо. Коли зловили когось під землею, то тортурували так довго, доки зловлений не погодився показати наступного бункра, чи схованки. Головні удари впали на бібрчанський район Львівської області та на ходорівський район Дрогобицької області. Ґарнізони в рогатинському й ново-стрілищанському районах мали на меті перешкодити повстанцям і підпільникам бльокових районів тікати на Поділля. Миколаївський район був, покищо, необсаджений, але це був згори приготований мішок, в який мали б попасти тікаючі повстанські відділи з бльокованого терену. В запіллі цього району, в мединицькому й рудківському районах Дрогобицької області, саме зосереджувались більші групи військ НКВД, що, в другому етапі акції, мали наступити, широким фронтом, на бльокований терен зі Заходу.

У цих важких днях першої зимової бльокади „Сіроманці" й „Полтавці", разом з самооборонними кущевими відділами терену, виказували чудеса хоробрости й високе вміння застосовувати партизанські прийоми в боротьбі. — Швидкими маневровими рухами, повстанські відділи порушаються по цілому терені, стараючись звернути увагу на себе й відтяжити важко придушені села. Серед цих походів „Полтавцям" вдасться застукати в одному селі офіцерську групу з Києва, що шукала за повстанською друкарнею й цілковито її розгромити. Тільки небагатьом „щегольно" вдягнутим „русскім офицерам" (так себе називали ці представники „українського" НКҐБ) вдалось вийти живими з цієї опресії, але й так більше вони на села не показувались. Ще кілька днів пізніше вдасться „Полтавцям" і „Сіроманцям", вночі, виманеврувати дві большевицькі колони на себе і бій, між ними, йде до світанку, коли за повстанцями вже й слід застиг. Але це вже останні успіхи. В акцію входять швидкі (моторизовані й кінні) відділи НКВД й „Полтавці" попадають в оточення, нав'язуючи з ворогом нерівний бій. Гордо ставлять чоло ворожій навалі „Полтавці", але в бою, що тривав 6 годин, загинув командир Максим і 37 підстаршин та стрільців цього відділу, що майже цілком складався з українців з ОСУЗ і СУЗ. А коли к-р Яструб почув про становище в „Полтавців", він негайно організує наскок на районний центр Нові Стрілища й здобуває його, викликуючи паніку серед ворогів. Цим маневром, к-р Яструб бажав відвернути увагу від „Полтавців" і звернути в протилежний бік. Це йому вдасться, поскільки ворог свій натиск на „Полтавців" зменшує і частина відділу може вийти з окруження. На жаль, у бою, що зав'язується з наспіваючими на допомогу Новими Стрільчанам большевицькими відділами паде к-р Яструб. Незрівняний, бойовий командир УПА — майор Дмитро Карпенко, перший старшина УПА, що був нагороджений Золотим Хрестом Бойової Заслуги I. Кляси.

Це сталось 17. грудня, а чотири дні пізніше, дня 21. грудня, від несподіваного наскоку кінноти НКВД, на полі біля с. Юшкович, ходорівського району, гинуть сл. п. Йосип Позичанюк, член УГВР, Кость Цмоць („Модест", „Юра"), Борис Вільшинський („Орел" і „Всеволод").

Сл. п. Йосип Позичанюк — („Шаблюк", „Шугай") був визначним членом українського збройно- революційного підпілля. Цей молодий письменник і поет прибув з рідних східньоукраїнських степів на західні землі, в 1940 р. і майже просто з комсомолу потрапив у ряди ОУН, в якій, в скорому часі, дійшов до провідних становищ. Коли народилась УПА, Позичанюк стає одним з її організаторів. Він організує пропаґандивний апарат для УПА і стає редактором її підпільних видань, при чому сам пише сотні листівок, нарисів, оповідань і статтей для підпільних журналів і газет. Всі твори цього молодого і життєрадісного сина широких українських степів визначались щирим українським гумором. У цьому відношенні, він був дуже подібний до свого близького друга — майора Дмитра Карпенка, що навіть в найскладніших ситуаціях ніколи не втрачав питомого собі гумору.

І коли ми, сьогодні, бажаємо відзначити восьму річницю смерті в бою цих двох незабутніх, прекрасних друзів: сл. пам'яті майора Дмитра Карпенка й сл. пам. Йосипа Позичанюка, ми хочемо також підкреслити цю спільну рису, що їх єднала за життя. Ми хочемо підкреслити їх незрівняний гумор.

„Сіроманці", до болю, любили свого командира й були б пішли за ним на край світа. Карпенко-Яструб перебував завжди між своїм вояцтвом і, на дозвіллі, охоче розказував різні приказки, чи придибашки, яких знав силу-силенну. У бою надзвичайно хоробрий, коли його „Сіроманці" вгризались в землю під густим обстрілом, Карпенко-Яструб ставав на весь ріст і роздивляв ворожі позиції у свойому біноклі „А там, в одного „шміраки" (цей галицький вислів увійшов до його „лексикону"), на одній нозі чобіт, а на другій черевик" і враз повстанською лавою понісся густий сміх, бо справді — ситуація поважна, а їхній командир дивиться за ворожим взуттям. Або: „ти, Петре, не бійся, каже під час бою до повстанця Яструб, поглеів би у бінокль і побачив би як вони зубами дзвонять зі страху перед тобою". Такими й тим подібними сміховинками командир Яструб піддержував духа своїх стрільців, бо він добре розумів, що „хто дужче сміється, як він казав, то тим менше боїться".

(Продовження буде).

Иосип Гірняк

ПЕРЕСТАЛО БИТИСЬ ВЕЛИКЕ СЕРЦЕ...

(Промова, виголошена в неділю 11-го січня в рямках української радіопрограми у Філадельфії, яку зорганізував і якою керував аж до своєї передчасної смерти сл. п. В. Блавацький).

Чи в українському суспільстві була більш невдячна, — більш популярна, але й більш неповажна професія, чи була більш незавидна доля — як доля і професія „скомороха", „лицедія", „актора" чи, як його з іронічним присмаком називали „артиста сцени"?.. Ні! Український актор, український лицедій — в тому відношенні перевищив всі інші професії і щаблі суспільної гієрархії... Він одинокий є побажаним але неповажним „участником-виконавцем" імпрез, академій, карнавальних забав, харитативних вечерниць, але це лише, як „об'єкт", але не, як „суб'єкт". Хіба можна було серйозно трактувати того „скомороха", хіба можна було в товаристві рядом сидіти з цим „парвеню-недоучком"? Дарма, що він своїм інтелєктом і серцем на сто голів перевищував неодного дипльомованого і титулованого претендента на провідника Нації!

Але стара істина каже: яке суспільство таке і її мистецтво, такий і її театр і такий його актор!..

Однак — мистець українського театру — Володимир Блавацький — світлу пам'ять якого ми сьогодні вшановуємо був тим одним з перших, який відважився поплисти проти течії і непобоявся вступити в боротьбу за відповідне і заслужене місце українського актора в свойому суспільстві. Його боротьба була не голословною і не неоправданою... Він всім своїм творчим життям, своєю працею, своїм талантом, своєю ерудицією — вказував соратникам і ученикам своїм шляхи, по яких треба було вступати у той бій... Шлях цей для українського лицедія був одинокий: „культура акторського ремесла". Покійний Володимир Блавацький в перших своїх сценічних кроків став на той шлях і до останнього свойого віддиху не сходив з нього. — Він знав, що завжди для всіх а особливо для підяремної нації, — одиноким мірилом, яким будуть виміряти вартість і вагу народу — це рівень його культури, сила і вплив його мистецтва слова і духа. На той шлях наказали вступити небіщикові В. Блавацькому: Шевченко, Франко, Леся Українка, Стефаник, Лесь Курбас, Микола Куліш і багато інших духових провідників Української Нації.

По тому шляху Він повів своїх співробітників і учнів. Доказом того, що той шлях був — єдиновірним, — може служити факт його почесного членства „Мистецького Українського Руху" (МУРУ) і той факт, що за всю історію Українського театру — Володимир Блавацький перший актор, який став членом — „Вільної Української Академії Наук".

Він своєю працею доказав, що український „лицедій" — може стояти в перших рядах вибранців суспільства і в тій ряди Він промостив дорогу українському акторові.

Проте на тому шляху до верхів мистецької культури, Володимир Блавацький ніколи не забував суспільство зав дання українського театру. Він, як і його попередники — великі актори театру Галицької землі: Янович, Стечинський, Осиповичева, Юрчак, Рубчакова, Бенцаль та інші, не тільки продовжував нести слово розваги і науки, по найдальших містечках, але Він й повів своїх соратників у найглухіші й найменші кільські закутки, куди до нього, не доходило проміння українського мистецького слова і музики. Хто забув той час між двома світовими війнами, коли невеличка валка возів, запряжених худенькими конячками, а то й одін возик, на якому складені бутафорські замки і палати, а кругом воза, не середньосічні еспанські комедіянти, лише українські артистки і артисти двадцятого віку — пішли протоптувати дороги всієї Західної України? Нераз їхній сон і відпочинок прикрашував театральний пеньок під головою, а стара афіша зогрівала стомлене тіло українського „лицедія". Для Світлої Пам'яті Володимира Блавацького ці обставини не змінилися навіть тоді, коли Він став Директором і Мистецьким Керівником Оперного Львівського Театру, в тійколишній і розкішній цитаделі польської культури. Хто з українських акторів не пам'ятає в тих театральних палатах скромної, робочої кімнати, а в ній аскетичного тапчана Володимира Блавацького? — Він і тоді не мав приватного помешкання, бо й тоді Він не мав часу мешкати... Його день й Його ніч проходили — або на сцені, або за сценою того ж театру. Внаслідок такого жертвенного життя — український театр, недавно передчасно похоронив, — найбільшого свого ентузіяста і відданого та невтомного борця. Дійсно — передчасно вчора похоронили ми Володимира Блавацького, бо ще добрі десятки років Він міг послужити українському театрові і українському глядачеві. Нажаль не зуміли ми зберегти Його фізичних сил і Його подивугідної енергії — ні для нашого театру і ні для нас самих. „Воістину" поражаюча наша неощадність і необережність по відношенні до своїх національних сил...

Во ж хіба можна було без такої надлюдської енергії й волі провести цілий ансамбль театральних мистців через воєнні бурі, через репатріяційні табори, нарешті через океан, щоби до останньої хвилини життя служити своїй театральній громаді і свойому народові? Який це був шлях, то найкраще знаєте Ви, Його соратники, Його друзі, Його учні, які більш як чверть століття пройшли з Ним плече об плече через всі бурі і негоди, які супроводили український театр...

Друзі Актори — мистці Українського Театру!

Перестало битися серце великого актора — якого творчий шлях був і вашим шляхом. До останнього свойого віддиху Він несходив з цього шляху, — до останнього удару свойого серця — Він був вірним слугою української Мельпомени і українського глядача. Хай Світла Пам'ять Його буде вам тим проміном, який вас дальше поведе і недозволить зійти з цього шляху по якому ви йшли з Ним так довгі роки. Тільки продовженням Його невтомної праці — ви зможете увіковічнити Його Світлу і дорогу для нас пам'ять!

Л. М. К. В НЮ ЙОРКУ ВШАНУЄ ПАМ'ЯТЬ БЛАВАЦЬКОГО

Ню Йорк. — З Літературно-Мистецького Клюбу повідомляють, що вечір в найближчу п'ятницю, 16-го січня, буде присвячений пам'яті Володимира Блавацького. Основну доповідь про творчий шлях Блавацького виголосить д-р Григор Лужницький з Філадельфії. Початок доповіді о год. 7:30 ввечорі.

ВИЯСНЕННЯ

Заявляємо, що назви осіб, вжиті в „Різдвяній гуморесці" Р. Лісняка, яка була надрукована в „Свободі" з 6-го січня ц. р., є фіктивні і не мають жадного відношення до осіб з такими іменами і прізвищами, які колинебудь жили, або живуть.

Редакція.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Дітройт, Міш.

ТРИ КОНЦЕРТИ

„Вечір української музики", влаштований 9 листопада м. р. Літ.-Мистецьким Клюбом в Інтернаціональним Інституті, був властиво вечером української інструментальної музики, бо в програмі ввійшли твори, як: квінтет Д. Бортнянського і тріо В. Витвицького. На вокальну частину склалися тільки пісні М. Гайворонського, передані з чуттям співаком Д. Демрей, при форт. супроводі Б. Пюрка. Був це цикл обробок народних пісень, у тому 3-ох із Лемківщини („Як їхалам з Гамерики", „Боже Боже, што ся водит", „Як я сой заспівалам") і четвертої танкової „Через річку гребелька".

Дмитро Бортнянський широко відомий в нас як найвидатніший композитор церковної музики. Тепер Дітройт мав нагоду почути його інструментальний твір, квінтет, написаний для скрипки, віолі, віолончелі, арфи і фортепіяну. Твір цей був написаний в 1787 р. і тільки недавно появився друком. Цілої обробки виконання його було перше на українському концерті, а участь в ньому взяли члени Дітройтської симфонічної оркестри з Б. Пюрком при фортепіяні. Запрошені гості і члени Л. М. Клюбу послухали цей досі невідомий, а майстерно написаний твір славного українського композитора з великим заціавленням.

Неменше заціавлення викликав твір Василя Витвицького, що-хоч і написаний вже давніше (1942 р.) — в Америці невідомий і був виконаний вперше. В доволі багатій камеральній творчості наших композиторів, Витвицького тріо (фортепіян, скрипка і віолончеля) займає безперечно видатне місце. Партію фортепіяну виконала пані Решетилович, а скрипки і віольончелі згадані вже члени „Симфонії".

Замітна для цього вечора була не тільки програма, але й склад слухачів. Це була група членів Клюбу з членами Т-ва „Юкрейнен Греджуейтс", які були спеціально запрошені і для яких вступи про виконані твори і композиторів (Пюрко про Витвицького і Витвицький про Бортнянського) були передані теж по-англійськи п-ною Іванкою Драгіда. Голова Клюбу М. Баранський у привітальному слові підкреслив значення такої зустрічі народжених в Америці українців з тими, що ще недавно на рідних землях були активні в українському житті.

Другий концерт, що його 30 листопада в залі „Дітройт Інстітют оф Артс", був присвячений Антонові Рудницькому.

З доповіддю про композиторську творчість А. Рудницького і його творчість і його музичні вступив проф. Пюрко, підкресливши характеристичні її прикмети та 2 музичні напрямки, адептом яких був Рудницький і які розмежували його творчість на два періоди. Під час побуту в Берліні він попав під вплив тодішнього радикального напрямку в музиці і через те був незрозумілий для нашого громадянства. Після повороту з України він став уживати помікровану музичну мову, наближаючись усе більше до загальної музичної лінії.

З багатої і різнородної творчости вислухали учасники концерту кілька замітніших речей. Великий успіх мав концерт для віольончелі (вик. Фаусто Стебес) і оркестри (при фортепіяні сам композитор). Загально подобалась теж соната для фортепіяну, відзначена на Міжнародним Конкурсі у Варшаві, дарма, що в ній зовсім виразно виступають мотиви стрілецьких пісень. Виконав сонату молодий американський піяніст Е. Компленд.

У вокальних точках програми виступила п. Марія Сокіл. Жаль, що співачка виявила познаки сильної голосової недиспозиції. Через те в циклю „Китайська флейта" не відчуто потрібної фінезії виконання, а циклеві „Поневолена Україна" бракувало драматичного завершення. Ще найкраще випала арія з опери „Довбуш".

Зоповіджений на 1 лютня 1953 великий симфонічний концерт у Мюзик Голі буде вершком музичних програм Літ. М. Клюбу у цьому сезоні. Присвячений він буде М. Лисенкові, а виконавцями будуть: 80-членна оркестра „Дітройт Симфоні" і відомий піяніст-віртуоз Борис Максимович. Ми маємо змогу подати вже сьогодні програму. Основа: М. Лисенко — Увертюра з опери „Тарас Бульба", П. Печеніга-Углицький „Україна", симфонічна поема, Віктор Косенко — концерт для фортепіяно й оркестри, соліст Б. Максимович, В. Витвицький — Диптих для струнної оркестри а) Пісня, б) Танець, Л. Ревуцький — II Симфонія і Б. Лятошинський — Галицький танок з опери „Золотий Обруч".

Можна вже сказати, що симфонічний концерт буде великою культурною подією на терені Метроп. Дітройту і викличе заціавлення теж в американських колах.

В. Н-вич

4. Живий образ „Мати Україна".

Ціла імпреза була дуже дбайливо підготована панями С. Онуфрик і М. Хоптяк. Режисер п. Карабіневич, а піаністка п. Климців. Участь у Вечорі брали пані: І. Гоповська, Я. Зелес, К. Лялька, М. Повх, С. Словіковська, П. Словіковська, П. Куцель, А. Івасів, М. Мороз, В. Марченко, О. Дубовець і панове: І. Бандура, С. Пружняк, С. Касіянчук, И. Ерстенюк. Адміністратор п. І. Деркач.

Всі учасники дуже добре вив'язалися зі своїх завдань, їхня гра (за малими вийнятками) немов справжніх артистів. Велике заціавлення грою проявляється головно у доростаючої молоді. Маємо приклад, що охочі до праці одиниці можуть дуже багато зробити.

Більше таких імпрез, а не будемо на них спати і заля буде заповнена.

Анна Хмеляк

Рачестер, Н. Й.

Вечір в честь О. Кобилянської

Дуже вдалим був Святочний Вечір, присвячений пам'яті Ольги Кобилянської, який улаштував 6 Відділ СУА, в дні 15 грудня 1952 р. в Рочестері.

Не була це шабльонова імпреза, а щось зовсім нового, щось, що дало духовий відпочинок.

На програму Вечора зложились: 1. Реферат, дуже дбайливо підготований і виголошений панею Хоптяковою (тільки 20 хвилин), 2. Монтаж твору О. Кобилянської „В неділю рано зілля копала" — у 3-х відслонах, 3. Інсценізація декламацій Б. Лепкого у 3-х частинах (1. Дух, 2. Зневіра, 3. Надія) і

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою)

„Що заважає відбудові Полтави"

„Радянська Україна" (10. XII, 1952) містить під повищим заголовком статтю, в якій нарікає, що „темпи відбудови Полтави далеко відстають від вимог часу і не відповідають поставленим завданням", хоч держава „відпускає величезні кошти і матеріяли для швидкої відбудови й впорядкування" цього міста. Автор цієї статті Ф. Коба твердить, що „однією з найважливіших причин такого становища була і досі залишається слабкість будівельних організацій, зокрема обласного будівельного тресту Міністерства житловоцивільного будівництва". Але цей кореспондент підкреслює, що вже відбудована більшість історичних пам'яток. „На знаменитому полі, де російські війська розгромили шведів, побудовано музей історії Полтавської битви". Далі автор нарікає й на те, що під час відбудови Полтави видко „низьку якість робіт та халтурництво, яке часом зводить нанівець величезні затрати коштів та енергії". Вже дев'ять років минуло від закінчення війни на Лівобережжі, а Полтавський обком і міськком аж тепер ухвалюють резолюцію, щоб „вжити всіх заходів для беумовного виконання накреслених планів і рішучого поліпшення якости робіт".

Треба нам курсів заочного навчання

Відрадним явищем у нас є поява курсів. Інж. Церкевич випустив вже чимало версій, які знайшли відповідну працю і це не лише прислуга для одиниць, але й загальне значення.

Бож ми не можемо лишатися на все — як хробак в хріні — клінерами та дженіторами. Вже час вилазити з тих нор на поверхню. Ось, у всяких бюрах та підприємствах сидять дівчата і хлопці, чисто убрані та й щось там пишуть... Вони ж зовсім не уявляють собою якогось високого знання, чи хоч би вже своєї праці. Переписують на машині та ведуть різні картотеки. Все те роблять більш механічно і поза своїм завданням у нічому більше не вивчаються. А вже хто веде обчислювання платень робітників, то вважається фахівцем.

Наші ж інтелігенти з високим знанням і дипломами, „клинують" та тиняються по пивницях при „б о с р а х"...

У чому ж річ? „А, бо я не знаю мови, та не є громадянином". Це не вірно! Краще признати, що у нас брак ініціятиви і проворности. Всім і скрізь двері відчинені. Покажи лише, що ти вмієш! Є багато запотребувань у всіх містах і містечках. Тут не конче потрібно добре знання мови, бо це є звичайне контовання купецьких рахунків та обчислювання платень робітників.

Треба знати лише тутешню систему і докладного ознайомлення з відповідними формулярами. Тож треба всім нам без огляду на стать і вік — відповідно перешколити себе! В тому, можуть допомогти відповідні фахові курси і то головно, шляхом заочного навчання. Курсантам були б вислані теж всякі формулярі і купецькі рахунки з відповідним поясненням і викладами українською мовою, бо навчання мусіло б бути більш практичне.

Подаю це під увагу нашим професорам і книговодам, які мають тутешню практику, бо я вірю, що такі платні курси матимуть великий успіх, а в тому буде сповнене теж одно суспільне діло більше.

Осип Копач
Олбені, Н. Й.

Українська Вільна Академія Наук у США

В суботу 17 січня 1953 р. о 3 год. дня, в приміщенні УВАН у США (11½ Вест 26 Ст., Н. Й.) відбудеться

Наукове Засідання Комісії УВАН у США для Дослідів над Поревolюційною Україною.

ДОПОВІДЬ:

Проф. Нікіфор Григоріїв— „Українсько-Російські відносини за часів Центральної Ради".

Керівництво Комісії.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

В НІМЕЧЧИНІ

Габілітація д-ра Б. Кордюка

Дня 5 грудня 1952 р. в Мюнхені відбулась габілітаційна доповідь д-ра Б. Кордюка, який габілітувався на доцента Українського Технічного Господарського Інституту. Д-р Кордюк набув свої фахові знання не тільки в учбових закладах, але він і зумів їх збагатити численними досвідами в різних місцевостях Европи та Малої Азії. Він вибрав тему на свою доповідь „Стратегічні Копалини Чорноморського басейну", та в своїй доповіді дав нарис стратегічно-г о с п одарського розвитку в країнах Чорноморського басейну у відношенні до північного імперіялістичного сусіда. Доповідач ствердив, що залежність чорноморських країн від Москви — штучна і неприродна, бо ці країни мають повну природну можливість існування і без Москви.

НОВА ЗЕЛЯНДІЯ

Український Клюб в Окленді

В Окленді відбулись загальні збори Українського Клюбу. Було зроблено перегляд річної праці цього невеличкого українського колективу, що складається з 20 українців і українок. Громада невелика, але активна, і крім гарних спільних Свят-Вечорів і Свяченого, влаштувала дві організовані прогулянки і аж 19 сходин Управи. Її членами були тепер знову перевибрані п. Я. Головач — голова, п. В. Креховець — секретар і скарбник. Прибутки Клюбу хоч не великі, але зате вистарчаючі на покриття видатків. Крім цього Клюб перевів також збірки на різні цілі, м. ін. на поміч переселенцям в Европі. Перший рік існування Клюбу показав добрі висліди його праці, наслідками якої були дуже прихильні інформації про українців в ново-зеляндській пресі та фотографії із спільного Свят-Вечора. Минулого року на святі Божої Матері українці взяли як окрема група участь в поході, із своїм прапором з написом: „Мати Божа, спаси Україну". Похід був фільмований і фотографії були поміщені в тижневику „Зеляндія".

У БРАЗІЛІЇ

Відзначення українця

7. листопада ц. р. хорунжий військової поліції стейту Парана, пан Володимир Гичко, дістав підвищення до рангу підпоручника.

Володимир Гичко народився 26. IX. 1906 року в Шандровцях повіт Турка над Стриєм, Бойківщина, і приїхав до Бразілії 21. IX. 1927 року.

Службу при поліції виконує від 1. 10. 1931 року і вчиться тепер в старшинській школі, осягаючи добрих успіхів.

В ТУНІСІ В АФРИЦІ

Співачка Євгенія Зарицька в Тунісі

Великою і приємною несподіванкою для невеличкої української громади в Тунісі була вістка про те, що на запрошення театру і радіовисильні міста Тунісу приїздить на цей терен відома українська артистка-співачка, пані Євгенія **Зарицька.**

Одначе концерт нашої землячки в супроводі симфонічної оркестри, що пройшов з великим успіхом у столичному театрі міста Тунісу, в суботу, дня 22. листопада ц. р. для тих всіх українців, що працюють при будові водної греблі в горах Хрумірії, мав радше тільки символічне значення, як ще один успіх українського мистця в чужому середовищі, бо майже ніхто з працівників не міг побувати особисто на тому концерті в Тунісі, з огляду на віддаль.

В неділю, дня 23. листопада ц. р. відбувся в Бен-Метір той концерт, що його слухачі, як українці, так і чужинці довго не забудуть.

Шовковий меццосопран співачки прямо з а в орожував слухачів так само в уривках зі світових опер, як й у народніх українських піснях в обробітці Н и ж анковського, Кудрика та інших. Розпочавши свій концерт відомою українською піснею „Засумуй трембіто" артистка проспівала різні клясичні пісні й уривки з опер італійською, французькою і німецькою мовами та кілька українських пісень, чим дала наявний доказ слухачам інших національностей, що наша рідна пісня так під музичним, як і під мовним оглядом в нічому не уступає пісням інших народів, і що можна ділом засвідчувати відоме Шевченкове „і чужому научайтесь — свого не цурайтесь".

Своєю безпосередністю і природністю, від першої своєї появи на сцені, артистка нав'язала невидні нитки симпатії як з українськими, так і з чужинними слухачами, — а китиця квітів, що була їй піднесена на закінчення концерту, була найкращим цього виявом.

В КАНАДІ

Вшанування пані Т. Кошиць

У минулому тижні в залі УНО в Ст. Боніфас зібралося коло 200 осіб для вшанування громадської праці пані Т. Кошиць, яка працює як управителька музею, лекторка різних курсів, дириґентка та знавець народнього мистецтва. Головним промовцем на бенкеті був д-р П. Маценко. Промовляли ще пані Мандрика та І. Зельський. Пані Кошиць вручено малий дарунок — калитку в грішми в золоті.

Відзначення українського інженера в Канаді

Університет в Торонті надав п. Константинові Баласові, б. доцентові Львівської Політехніки, перстень канадійського інженера, на підставі оцінки його професійної праці в „НЕПС оф Онтеріо". Інж. електр. К. Балас є членом Товариства Українських Інженерів в Америці, Асосійшен оф Професіонал Інджінерс оф Онтеріо та Інджінеринґ Інститут оф Канада. Є це перший випадок, що новоприбулий зістав гостинно прийнятий до гурту інженерів вихованих у Торонтонському університеті.

ВСЯЧИНА

ФЕЙЄРВЕРКИ СПАЛАХУВАТИМУТЬ ПІД ЧАС КОРОНАЦІЇ ЄЛИСАВЕТИ II.

Лондон. — До коронаційної паради, що відбудеться 2 червня 1953 р., приготовляється не тільки королева Єлисавета II та двірські і урядові кола, але і ввесь англійський нарід. Фабриканти феєрверків подають до відома, що вже продукують величезну скількість феєрверків, які під час коронації спалахуватимуть не тільки в Лондоні і Англії, але й по всіх країнах британської спілки народів. Комплети різнокольорових ф е є р в е рків складають до окремих скриньок. Їх ціна — від 10 ґіней до 500 фунтів (1,400 долярів). В скриньках уміщені поучення для аматорів, як вони мають вистрілювати ці штучні вогні. Їх продукує одна англійська фабрика, якої приміщення займають 400 акрів площі. Для продукції скриньок для феєрверків спровадили дерево аж із Африки.

Чи Ви є вже членом Українського Народного Союзу? Якщо ні, то пам'ятайте, що Вам не можливо обійтись без забезпечення, а найкраще і найпевніше забезпечення дасть Вам Український Народний Союз!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

БЕТЛЕГЕМ, ПА. — Бр. св. Димитрія, від. 288, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня, в год. 1:30 до 3:00 по полудні, в Укр. Салі. Довгуючих членів проситься вирівняти свої вкладки. — М. Врус, предс.; В. Гойзан, кас.; Д. Мушастий, секр.

ВІЛМІНГТОН, ДЕЛ. — Бр. св. Володимира, від. 173, повідомляє, що на річних зборах 25. грудня 1952 вибрано на 1953 рік урядників в складі: І. Возьний, предс.; Л. Солецький, заст.; С. Рожак, кас.; Н. Халус, заст.; С. Фіґун, секр.; Е. Ґенсьорський, заст. Контрольори фінансові П. Щирба мол. і М. Дицьо. Рівночасно повідомляється членів, що місячні збори будуть відбуватися в парафіяльній галі св. О. Николая, 608 S. Heald St., кожного місяця по 15-ім у вівторок о год. 7. ввеч. Належні вкладки вплачувати тільки на місячних зборах. — Уряд Бр.

СКРЕНТОН, ПА. — Від. 162 св. Володимира відбуде річне засідання 18. січня о год. 4. по полудні у Горожанськім Клюбі на W. Lackawanna Ave. Обовязком кожного члена явитися на цім засіданні. — І. Васильків, секр.

ДЖАНСТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 11, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю ,18. січня, в галі церковній по Сл. Божій, на Мейпл евеню. Буде фінансовий звіт, вибір уряду на біжучий рік і кілька інших справ до полагодження. Напоминаємо членів, котрі залягають з місячними вкладками, щоби вирівняли, бо в противнім разі будемо змушені поступити після статута. Рівнож на мітінґу кожний член може набути історичний календар У.Н.С. Альманах, котрий коштує лиш $1.50. — М. Карабин, предс.; А. Дида, кас.; П. Сцілений, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Від 485 „Крим" повідомляє, що річні збори відбудуться в суботу, 17. січня, о год. 6. ввечорі, в книгарні „Говерля", 41 Е. сьома вул. Справи: Вибір управи відділу на 1953 р.; вирівнання і вплачення членських вкладок і інші. Всіх членів проситься обовязково прибути. — К. Церкевич, гол.; П. Немирівський, скарб.; Р. Доберчак, секр.

БОФАЛО, Н. Й. — Бр. св. О. Николая, від. 127, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня, в церковній галі, зараз по співаній Сл. Божій. Рівнож урядники полагоджують справи теж і в четверту неділю зараз по спів. Сл. Божій в церковній галі при Філмор і Онейда. Просимо всіх членів сповнять свої обовязки плачення вкладок кожного місяця, бо інакше прийдеться їх суспендувати. Також просимо зголошувати своїх знайомих в ряди У. Н. Союзу. Хто бажає замовити Альманах, то зголошення приймаємо на зборах. — І. Була, голова; П. Володка, фін. секр.; М. Левицький, рек. секр.

ВЕСТ ІСТОН, ПА. — Тов. ім. Богдана Хмельницького, від. 137, повідомляє, що на річних зборах вибрано такий уряд на рік 1953: Ф. Саґатий, предс.; В. Боднарський, заст.; М. Колодруб, кас.; Г. Яворський, заст.; С. Колодруб, секр.; І. Дишевський, заст.; І. Деш, Й. Колодруб і Г. Пращик, контрольори. Т. Фотій і І. Вересюк, надз. хворих. Збори будуть відбуватися в третю неділю місяця у церковній галі. Наступні збори відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 2. по полудні. — С. Колодруб, секр.

ОЛИФАНТ, ПА. — Річні збори Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, відбудуться в неділю, 18. січня, по Сл. Божій, в парафіяльній авдиторії. Проситься всіх членів бодай раз врік прийти на збори і вислухати звіту уряду і контр. комісії за минулий рік, та вибрати уряд на біжучий рік. — Г. Сайкевич, пр.; П. Саламаха, секр.

НЮ ГЕЙВЕН ,КОНН. — Тов. „Любов", від. 370, повідомляє, що на річних зборах 21. грудня 1952 вибрано на рік 1953 урядників в складі: П. Волянин, пр.; М. Лісевич, заст.; В. Колисняк, кас.; І. Куць, заст.; В, Ґіна, рек. секр.; Е. Козюпа, заст.; Р. Голубович, фін. секр. Контр. комісія: К. Марущак, І. Підлісний, М. Хомета; оглядачі хворих: Д. Небор, П. Василик і Ф. Бойчук. Місячні збори відбудуться 18. січня в галі церковній 127 Парк Ст. по великій Сл. Божій. Обовязком кожного члена бути присутним на зборах. Адрес рек. секр.: Wasyll Gina, 74 Baldwin St., West Haven, Conn. Tel. WEst 3-6939.

АНСОНІЯ, КОНН. — Тов. ім. А. Бойчевського, від. 10, повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 18. січня, зараз по Сл. Божій, в галі парафіяльній. Проситься всіх членів прийти на збори. Довгуючих членів проситься вирівняти свої довги. Хто не буде платити що місяця, буде суспендований. Уряд на 1953: М. Хома, предс.; В. Глива, секр., 15 Bridgeport Avenue, Shelton, Conn. Telephone 4-8046.

НЮАРК, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. Калина, від. 459, відбудуться в неділю, 18. січня, 3-та год. по полудні, в Укр. Централі, 180 Willliam St. Буде вибір уряду на 1953 рік, та є також інші важні справи до рішення. Тому обовязком кожного члена прийти на означений час. — Тов. уряд.

АЛЕНТАВН, ПА. — Бр. св. Арх. Михаїла, від. 147, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня, на парафіяльній галі, 803 Фронт Стр., в 2. год. по полудні. Проситься членів прийти на означений час, та сповнити свої членські обовязки, а зокрема заплатити свої вкладки. Уряд вибраний на 1953 рік: Д. Рудакевич, предс.; В. Кацапир, заст.; І. Федорак, фін. і рек. секр.; Г. Біленький, заст. і заразом кас.; І. Зазворський, І. Федоринець, І. Худий, контрольори; В. Ракочий, М. Хомик стар., надзирателі хворих. Член, що захворіє, має повідомити надзирателів хворих найдалі до 3 днів, інакше тратить право до запомоги. — Д. Рудакевич, предс.; І. Федорак, секр.; Г. Біленький, кас.

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Річні збори Бр. св. Юрія від. 239 відбудуться в суботу, 17. січня, в домі Тов. Горож., 847 N. Franklin St., точно о год. 7. ввечорі. Біжучі справи буде полагоджувати секретар вже від 5. год. по полудні. Участь всіх членів в річних зборах обовязкова. — Уряд.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Повідомляємо всіх членів, що річні збори Тов. Зоря, від. 69, відбудуться в суботу, 17. січня, в 8. год. ввечорі, в галі під ч. 39 Іст 7. вул. Буде касовий звіт за 1952 рік і справи товариства на 1953 рік. Тому всі члени повинні обовязково прийти на збори. — І. Єдинак, предс.; І. Мартинець, кас.; М. Ликтей, секр.

ЕЛІЗАБЕТ, Н. ДЖ. — Річні збори Тов. Запорозька Січ, від. 234, відбудуться в суботу, 17. січня, о год. 7:30 ввечорі, в салі У. Н. Дому, 214-216 Fulton St. На ці збори проситься всіх членів конечно прибути на означений час, бо будуть важні справи до полагодження. Уряд і контр. комісія здадуть звіт зі своєї діяльности за 1952 р., як також буде вибір уряду на 1953 рік. Членів довжників просимо вирівняти свої довги перед зборами, бо інакше не будуть управнені до голосування. — П. Сташко, предс.; М. Хитра, рек. секр.; І. Ковбасовський, кас.; С. Могила, фін. секр.

ПАССЕЙК, Н. ДЖ. — Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє, що річні збори відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 2. по полудні, в У. Н. Домі, 237 Hope Ave. На зборах буде звіт управи, контр. комісії і вибір управи на 1953 рік. Є бажане, щоби на збори прийшли всі члени відділу. — М. Лелет, гол.; П. Головачук, фін. секр.; Ф. Ґулька, кас.; В. Марущак, рек. секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє, що на річних зборах 1. січня 1953 р. вибрано такий уряд: Г. Волянський, предс.; І. Мартинюк, заст.; І. Маркович, секр.; Г. Гайдук, заст.; Н. Кіра, кас.; І. Сокальський, заст.; П. Вілінський, І. Гураль і Г. Гайдук, контрольори; К. Миньо, Н. Гамадик і Т. Дацко, надзирателі хворих; П. Коцаба, госп. галі; І. Сокальський, хорунжий. Мітінґи будуть відбуватися як і попередно, що 3-та неділя по першім в галі церковній. Перший місячний мітінґ відбудеться в неділю, 18. січня, в годині 2. по полудні, в галі церковній на Roosevelt Ave. Проситься всіх членів зійтись на час. Є Календарі - Альманахи на продаж. Пригадується членам, що не платять вкладок на час, щоби платили до 25-го кожного місяця, бо інакше будуть суспендовані. — Г. Волянський, предс.; І. Маркович, секр.; Н. Кіра, кас.

СКРЕНТОН, ПА. — Від 123, Пресв. Богородиці, повідомляє, що річні збори відбудуться 18. січня зараз по Сл. Божій, Проситься всіх членів явитися. Також просимо зложити даток на Союзівку. — М. Іванцев, пр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Збори Тов. Подільська Січ, від. 8, відбудуться в неділю, 18. січня, о год. 2. по пол., в салі Клюбу, 13 Washington St. Просимо членів явитись і вирівняти свої належитости та не забути за Союзівку. Уряд вибраний на рік 1953: П. Гарасимів, предс.; Т. Кренца, заст.; В. Мандзій, секр.-кас.; П. Гарасимюк, рек. секр.; контроля Н. Мазур і В. Комар; надз. хворих М. Романишин і І. Нісевич; тростіси Г. Скробач і Н. Кіндзерський.

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВИНҐС

Посмертна Згадка

АНТІН СТРУК, довголітний член і бувший секретар Тов. Згода, від. 210 У. Н. Союзу в Бронкс, Н. Й., помер 7. січня 1953 р. у 70. році життя. Покійний вступив до Союзу в 1908 р. до від. 69. Походив з села Чотирий, пов. Бібрка, Галичина. Полишив у великім смутку жену Катерину, синів Григорія, Івана, Василя, дочки Стефанію і Марію, та 8 внуків. Похорон відбувся в суботу, 10. січня, з заведення Петра Яреми до церкви св. Духа, а з церкви на цвинтар Святого Хреста в Брукліні. В. Й. П.!

М. Франко, секр.

Українська Вільна Академія Наук у США

УКРАЇНСЬКА ВІЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК У США з великим смутком сповіщає про смерть члена-кореспондента УВАН у США, заслуженого Артиста і Громадянина

ВОЛОДИМИРА БЛАВАЦЬКОГО,

що сталась 8 січня 1953 р.

УВАН у США висловлює своє глибоке співчуття у цій втраті Родині Покійного та всім Його друзям і співпрацівникам.

Управа УВАН у США.

МУЗИЧНІ ТВОРИ

НА МІШАНИЙ ХОР

Завіщання. Т. Шевченка, музика М. Вербицького. Басове сольо в супроводі двох хорів і фортепіяна	$1.00
Глубоким Сном. Сопран сольо і хор мішаний. Музика Н. Шторха	.80
Камо піду од лица Твоєго Господи? Музика Лисенка в супроводі фортепіяна	.40
Думи мої. Слова Шевченка, музика Воробкевича на мішаний хор	.50
Дніпре реве. Слова Чайченка, музика Січинського. На мішаний хор і сольо баритонове	.90
І світає і смеркає. Слова Шевченка, муз. Вілянського	.50
Била жінка мужика. На мішаний хор	.25
Блоха. Для мішаного хору з альт. сольо	.35
Кобза. (Продовження „Бандури"). Фантазія на українську тему для мішаного хору, Давидовського	1.75
Музика до слів В. Пачовського. 1. Царівна Млака, муз. Людкевича; 2. Українська баркароля, муз. Людкевича; 3. Над гори до хмар!, муз. Січинського; 4. Хор підземних ковалів, муз. Людкевича	1.00
Сонце заходить. Муз. Д. Роздольського	.50
Сон. Слова Шевченка, муз. Лисенка. На мішаний хор.	.50
Річенька. Слова Я. Головацького. Музика Навроцького. На мішаний хор	.50
Україна. Поема для хору з сопрановим і басовим солями Давидовського	1.25
За тебе Україно. На мішаний хор	.30
Варшавянка. На мішаний хор	.30
Шалійте. На мішаний хор	.25
Чого мені тяжко. Слова Шевченка, музика Волошина. На мішаний хор	.30
Чорна рілля ізорана .На мішаний хор	.30
Пісня в честь 950 річниці хрещеннян Руси-України. Слова о. С. Мусійчука, музика Павла Печеніги. На мішаний хор в супроводі фортепіяна	.35
Помало чумаче грай. Вязанка Народніх Пісень. На мішаний хор. Музика А. Кумановського	.90
На городі коло броду. Муз. Лисенка. На мішаний хор	.30
Лічу в неволі. Слова Шевченка. Музика Січинського. На мішаний хор і сольо тенорове або сопранове	1.50
На добраніч. Слова Федьковича. Музика Вілянського. На мішаний хор	.75
Не плакати нам. Музика Кишакевича. На мішаний хор в супроводі фортепіяна	.40
Ой три шляхи Слова Шевченка. Музика Топольницького. Мішаний хор	.30
Ой вербо, вербо. Музика Куминовського. На міш. хор	.35
Образ рожі. Мішаний хор з сопрановим або тен. сольо	.50
Ой діброво, темний гаю! На мішаний хор. Муз. Лисенка	.30
Ой наступає та чорна хмара. На мішаний хор	.30
Огні горять. На мішаний хор. Музика Воробкевича	.50
Десять пісень для мішаного хору. Музика Леонтовича, Кошиця, Лисенка, Нижаківського, Давидовського і Степового	.75

Замовляйте ці ноти в Книгарні „Свободи":

"S V O B O D A"

81-83 Grand St., (P. O. Box 346), Jersey City 3, N. J.

Можна набути нову повість

В. ЧАПЛЕНКА

„ПІВТОРА ЛЮДСЬКОГО"

Ціна 1 дол. 50 центів за примірник.
При замовленні більше як 10 примірників — 25% знижки.

Замовляти:

"SVOBODA"
P. O. BOX 346,
JERSEY CITY 3, N. J.

Тарзан, ч. 2988. Накази до битви.

"IF WE'RE INTERRUPTED," TARZAN MURMURED, "I'LL HOLD OFF THE GUARDS WHILE YOU GET THE KEY AND FREE THE SLAVES."

AT THE SOUND OF A FOOTFALL BEHIND HIM TARZAN TURNED QUICKLY. A KOHRIAN STOOD IN THE DOOR OF THE GUARDHOUSE LOOKING TOWARD THEM.

"THEY'VE SEEN US, KAILUK!" TARZAN GROWLED, SNATCHING UP A LENGTH OF SLAVE-CHAIN. "GET INSIDE AND UNLOCK THE SLAVES! LET THEM USE WHATEVER THEY CAN FIND AS WEAPONS! HURRY!"

2988

Dist. by United Feature Syndicate, Inc.

„Якщо нам перешкодять", шепотів Тарзан, „я стримуватиму вартівників, заки ти дістанеш ключі і звільниш в'язнів".

На стукіт стопи поза ним Тарзан швидко обернувся. Корійн стояв у дверях вартівні, дивлячись на них.

„Вони бачили нас, Кейлюче!", ричав Тарзан, хапаючи уривок ланцюга для невільників. „Увійди до середини і звільни в'язнів! Нехай вони вживають як зброї (всього), що тільки зможуть знайти! Швидко!"